Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δέκατο τμήμα)

της 2ας Ιουνίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Σήματα – Οδηγία 2008/95/ΕΚ – Άρθρο 5 – Δικαιώματα που παρέχει το σήμα – Άρθρο 6, παράγραφος 2 – Περιορισμός των αποτελεσμάτων του σήματος – Αδυναμία του δικαιούχου ενός σήματος να απαγορεύσει σε τρίτον τη χρήση, στις συναλλαγές, προγενέστερου δικαιώματος τοπικής ισχύος – Προϋποθέσεις – Έννοια του "προγενέστερου δικαιώματος" – Εμπορική επωνυμία – Δικαιούχος μεταγενέστερου σήματος ο οποίος έχει ένα έτι προγενέστερο δικαίωμα – Κρισιμότητα»

Στην υπόθεση C-112/21,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών) με απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Φεβρουαρίου 2021, στο πλαίσιο της δίκης

X BV

κατά

Classic Coach Company vof,

Y,

Z,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δέκατο τμήμα),

συγκείμενο από τους I. Jarukaitis, πρόεδρο τμήματος, M. Ilešič (εισηγητή) και Δ. Γρατσία, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Pitruzzella

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η X BV, εκπροσωπούμενη από την F. I. van Dorsser, advocaat,

– οι Classic Coach Company vof, Y και Z, εκπροσωπούμενοι από τον M. G. Jansen, advocaat,

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους É. Gippini Fournier και P.-J. Loewenthal, εν συνεχεία δε από τον P.-J. Loewenthal,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2008, L 299, σ. 25, και διορθωτικό ΕΕ 2009, L 11, σ. 86).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της X BV, επιχειρήσεως μεταφοράς προσώπων με πούλμαν, και της Classic Coach Company vof, επίσης επιχειρήσεως μεταφοράς προσώπων με πούλμαν (στο εξής: Classic Coach), καθώς και δύο φυσικών προσώπων, των Y και Z, σχετικά με φερόμενη προσβολή εκ μέρους τους του σήματος Μπενελούξ του οποίου είναι δικαιούχος η X.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

Η Σύμβαση των Παρισίων

3 Το άρθρο 1, παράγραφος 2, της Συμβάσεως των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η οποία υπογράφηκε στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1883, αναθεωρήθηκε για τελευταία φορά στη Στοκχόλμη στις 14 Ιουλίου 1967 και τροποποιήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1979 (*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 828, αριθ. 11851, σ. 305, στο εξής: Σύμβαση των Παρισίων), ορίζει τα εξής:

«Η προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας έχει ως αντικείμενον τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα υποδείγματα χρησιμότητος, τα σχέδια ή βιομηχανικά υποδείγματα, τα εμπορικά ή βιομηχανικά σήματα, τα σήματα υπηρεσίας, την εμπορικήν επωνυμίαν και τας ενδείξεις προελεύσεως ή τοπονυμικάς τοιαύτας, ως επίσης και την καταστολήν του αθεμίτου ανταγωνισμού.»

4 Το άρθρο 8 της Συμβάσεως των Παρισίων προβλέπει τα εξής:

«Η εμπορική επωνυμία θα προστατεύηται εν πάση χώρα της Ενώσεως, άνευ υποχρεώσεως καταθέσεως ή καταχωρήσεως, είτε αποτελεί ή μη μέρος του βιομηχανικού ή εμπορικού σήματος.»

Η συμφωνία TRIPS

5 Η συμφωνία για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στον τομέα του εμπορίου (στο εξής: συμφωνία TRIPS) περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1Γ της Συμφωνίας για την ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) που υπεγράφη στις 15 Απριλίου 1994 στο Μαρακές και εγκρίθηκε με την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθ' όσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της (ΕΕ 1994, L 336, σ. 1).

6 Το άρθρο 1 της συμφωνίας TRIPS, με τίτλο «Φύση και έκταση των υποχρεώσεων», προβλέπει, στην παράγραφο 2, τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας συμφωνίας, ο όρος "πνευματική ιδιοκτησία" καλύπτει όλα τα είδη πνευματικής ιδιοκτησίας στα οποία αναφέρονται τα τμήματα 1 έως 7 του μέρους ΙΙ.»

7 Το άρθρο 2 της συμφωνίας αυτής, με τίτλο «Συμβάσεις σχετικές με την πνευματική ιδιοκτησία», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Για τους σκοπούς των μερών ΙΙ, ΙΙΙ και IV της παρούσας συμφωνίας, τα μέλη εφαρμόζουν τα άρθρα 1 έως 12 και το άρθρο 19 της [Συμβάσεως των Παρισίων].»

8 Το άρθρο 16 της ως άνω συμφωνίας, με τον τίτλο «Απονεμόμενα δικαιώματα», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ο κύριος ενός καταχωρημένου εμπορικού σήματος έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να απαγορεύει σε πάντα τρίτο να χρησιμοποιεί χωρίς τη συγκατάθεσή του στο πλαίσιο της εμπορικής του δραστηριότητας όμοια ή παρεμφερή σήματα για υπηρεσίες ή αγαθά όμοια ή παρεμφερή με εκείνα τα οποία αφορά το καταχωρηθέν εμπορικό σήμα, εφόσον η χρήση των εν λόγω σημάτων είναι πιθανό να οδηγήσει σε σύγχυση. Όταν χρησιμοποιείται το ίδιο σήμα για κάποιο όμοιο αγαθό ή υπηρεσία, τεκμαίρεται ότι είναι πιθανή η πρόκληση σύγχυσης. Τα δικαιώματα που καθορίζονται παραπάνω δεν θίγουν τυχόν άλλα προϋφιστάμενα δικαιώματα, ούτε τη δυνατότητα που έχουν τα μέλη να απονέμουν δικαιώματα με προϋπόθεση τη χρήση.»

Το δίκαιο της Ένωσης

9 Η αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2008/95 αναφέρει ειδικότερα τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν πρέπει να στερεί από τα κράτη μέλη το δικαίωμα να συνεχίζουν να προστατεύουν τα σήματα που έχουν αποκτηθεί λόγω χρήσης, αλλά διέπει μόνο τη σχέση τους με τα σήματα που αποκτώνται με καταχώριση.»

10 Το άρθρο 1 της οδηγίας, με τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα σήματα προϊόντων ή υπηρεσιών που έχουν καταχωρισθεί ή ως προς τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση για καταχώριση σε ένα κράτος μέλος ως ατομικά ή συλλογικά σήματα ή σήματα εγγύησης ή πιστοποίησης, ή έχουν καταχωρισθεί ή ως προς τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση για καταχώριση στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Μπενελούξ, ή αποτέλεσαν αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης η οποία παράγει αποτελέσματα σε ένα κράτος μέλος.»

11 Το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, με τίτλο «Περαιτέρω λόγοι απαραδέκτου ή ακυρότητας όσον αφορά συγκρούσεις με προγενέστερα δικαιώματα», ορίζει στην παράγραφο 4 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη μπορούν εξάλλου να προβλέπουν ότι ένα σήμα δεν γίνεται δεκτό προς καταχώριση ή είναι δυνατόν να κηρυχθεί άκυρο εφόσον και κατά το μέτρο που:

[…]

β) δικαιώματα επί μη καταχωρισμένου σήματος ή άλλου χρησιμοποιουμένου στις συναλλαγές σημείου έχουν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης του μεταγενέστερου σήματος ή, ενδεχομένως, πριν από την ημερομηνία προτεραιότητας που προβάλλεται προς υποστήριξη της αίτησης του μεταγενέστερου σήματος και αυτό το μη καταχωρισμένο σήμα ή αυτό το άλλο σημείο παρέχει στον δικαιούχο του το δικαίωμα να απαγορεύει τη χρήση μεταγενέστερου σήματος·

γ) η χρήση του σήματος μπορεί να απαγορευθεί δυνάμει προγενεστέρου δικαιώματος, πέραν των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και στο στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου, και ιδίως δυνάμει:
i) του δικαιώματος επί του ονόματος,
ii) δικαιώματος επί της ιδίας εικόνας,
iii) συγγραφικού δικαιώματος,
iv) δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας·

[…]».

12 Το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Δικαιώματα που παρέχει το σήμα», προβλέπει τα εξής:

«1. Το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στο δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) σημείο ταυτόσημο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες ταυτόσημες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί·

β) σημείο για το οποίο, λόγω του ταυτόσημου ή της ομοιότητάς του με το σήμα και του ταυτόσημου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από το σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού· ο κίνδυνος σύγχυσης συμπεριλαμβάνει τον κίνδυνο συσχέτισης του σημείου με το σήμα.

2. Ένα κράτος μέλος μπορεί επίσης να προβλέπει ότι ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του, σημείο ταυτόσημο ή παρόμοιο με το σήμα, για προϊόντα ή υπηρεσίες μη παρόμοιες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί, εάν αυτό χαίρει φήμης μέσα στο κράτος μέλος και η χρησιμοποίηση του

σημείου, χωρίς νόμιμη αιτία, θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.

3. Εάν πληρούνται οι όροι των παραγράφων 1 και 2, μπορεί, ιδίως, να απαγορεύεται:

α) η επίθεση του σημείου επί των προϊόντων ή της συσκευασίας τους·

β) η προσφορά των προϊόντων ή η εμπορία ή η κατοχή τους προς εμπορία ή η προσφορά ή παροχή υπηρεσιών υπό το σημείο·

γ) η εισαγωγή ή η εξαγωγή των προϊόντων υπό το σημείο·

δ) η χρησιμοποίηση του σημείου σε επαγγελματικό έντυπο υλικό και στη διαφήμιση.

[…]

5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 δεν θίγουν τις διατάξεις που ισχύουν στα κράτη μέλη σχετικά με την προστασία από τη χρήση του σημείου για σκοπούς άλλους από εκείνους της διάκρισης των προϊόντων ή των υπηρεσιών, όταν η χρήση του σημείου αυτού, χωρίς νόμιμη αιτία, επιφέρει, αχρεωστήτως, όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή είναι βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.»

13 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2008/95, με τίτλο «Περιορισμός των αποτελεσμάτων του σήματος», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει στους τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές:

α) το όνομά του και τη διεύθυνσή του·

[…]

2. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει στους τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές ένα προγενέστερο δικαίωμα τοπικής ισχύος εάν το δικαίωμα αυτό αναγνωρίζεται από το νόμο του οικείου κράτους και η χρήση του γίνεται μέσα στα εδαφικά όρια στα οποία αναγνωρίζεται.»

14 Το άρθρο 9 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Απώλεια δικαιώματος λόγω ανοχής», προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν, σε ένα κράτος μέλος, ο δικαιούχος προγενέστερου σήματος, […] ανέχθηκε εν γνώσει του, για περίοδο πέντε συνεχών ετών, τη χρήση μεταγενέστερου σήματος καταχωρισμένου στο εν λόγω κράτος μέλος, δεν δικαιούται πλέον, βάσει του προγενέστερου σήματος, να ζητήσει την ακύρωση ούτε να αντιταχθεί στη χρήση του μεταγενέστερου σήματος για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες το μεταγενέστερο σήμα χρησιμοποιήθηκε, εκτός αν η κατάθεση του μεταγενέστερου σήματος ήταν κακόπιστη.

2. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι η παράγραφος 1 εφαρμόζεται στον δικαιούχο […] άλλου προγενέστερου δικαιώματος που αναφέρεται στο άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχεία β′ ή γ′.

3. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, ο δικαιούχος μεταγενέστερου καταχωρισμένου σήματος δεν δικαιούται να αντιταχθεί στη χρήση του προγενέστερου δικαιώματος, ακόμα και αν το δικαίωμα εκείνο δεν μπορεί πλέον να προβληθεί κατά του μεταγενέστερου σήματος.»

15 Η οδηγία 2008/95 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε, από τις 15 Ιανουαρίου 2019, από την οδηγία (ΕΕ) 2015/2436 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2015, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 2015, L 336, σ. 1). Το ουσιαστικό περιεχόμενο του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95 περιλαμβάνεται πλέον, με φραστικές απλώς τροποποιήσεις, στο άρθρο 14, παράγραφος 3, της οδηγίας 2015/2436. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να εξετασθεί υπό το πρίσμα της οδηγίας 2008/95.

Η Σύμβαση Μπενελούξ

16 Το άρθρο 2.20 της Συμβάσεως Μπενελούξ περί διανοητικής ιδιοκτησίας (εμπορικά σήματα και σχέδια ή υποδείγματα), της 25ης Φεβρουαρίου 2005, την οποία υπέγραψαν στη Χάγη το Βασίλειο του Βελγίου, το Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών και η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου 2006 (στο εξής: σύμβαση Μπενελούξ), με τίτλο «Έκταση της προστασίας», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στον δικαιούχο του αποκλειστικό δικαίωμα. Υπό την επιφύλαξη της ενδεχόμενης εφαρμογής των γενικών διατάξεων περί αστικής ευθύνης, το αποκλειστικό δικαίωμα επί του σήματος παρέχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα να απαγορεύει σε κάθε τρίτο:

[…]

b. να χρησιμοποιεί χωρίς τη συγκατάθεσή του στις συναλλαγές σημείο για το οποίο, λόγω του ταυτοσήμου ή της ομοιότητάς του με το σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται από το σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως του κοινού· ο κίνδυνος συγχύσεως περιλαμβάνει τον κίνδυνο συσχετίσεως του σημείου με το σήμα.

[…]

d. να χρησιμοποιεί χωρίς τη συγκατάθεσή του σημείο για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους της διακρίσεως των προϊόντων ή των υπηρεσιών, όταν η χρήση του σημείου αυτού, χωρίς νόμιμη αιτία, θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.»

17 Το άρθρο 2.23 της συμβάσεως Μπενελούξ, με τίτλο «Περιορισμός του αποκλειστικού δικαιώματος», ορίζει, στην παράγραφο 2, τα εξής:

«Το αποκλειστικό δικαίωμα επί του σήματος δεν συνεπάγεται το δικαίωμα εναντιώσεως στη χρήση στις συναλλαγές παρόμοιου σημείου το οποίο προστατεύεται από προγενέστερο δικαίωμα τοπικής ισχύος, εάν το δικαίωμα αυτό αναγνωρίζεται από τον νόμο κράτους της Μπενελούξ και η χρήση του γίνεται μέσα στα εδαφικά όρια στα οποία αναγνωρίζεται.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Κατά το χρονικό διάστημα από το 1968 έως το 1977 δύο αδελφοί ήταν εταίροι ομόρρυθμης εταιρίας, εγκατεστημένης στο Amersfoort (Κάτω Χώρες), ασκούσας δραστηριότητα μεταφοράς προσώπων με πούλμαν, με την επωνυμία «Reis- en Touringcarbedrijf Amersfoort's Bloei». Μέχρι το 1971, ο πατέρας τους, ο οποίος ασκούσε την ίδια δραστηριότητα από το 1935, παρείχε υπηρεσίες περιστασιακής μεταφοράς επιβατών με πούλμαν.

19 Κατά τη διάρκεια του 1975, εις εκ των αδελφών (στο εξής: αδελφός 1) ίδρυσε την X, η οποία, από το 1975 ή το 1978, χρησιμοποιούσε δύο εμπορικές επωνυμίες, εκ των οποίων η μία αντιστοιχούσε, εν μέρει, στο επώνυμο των εν λόγω αδελφών.

20 Το 1977, μετά την αποχώρηση του αδελφού 1 από την εταιρία που συστάθηκε το 1968, ο έτερος αδελφός (στο εξής: αδελφός 2) συνέχισε τη δραστηριότητά της με συνεταίρο τη σύζυγό του, υπό τη μορφή εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, διατηρώντας την ίδια επωνυμία με την εταιρία που είχε συσταθεί το 1968.

21 Το 1991, για φορολογικούς λόγους, ο αδελφός 2 ίδρυσε επίσης, μαζί με τη σύζυγό του, ομόρρυθμη εταιρία. Οι δύο εταιρίες που ανήκαν στον αδελφό 2 και στη σύζυγό του συνυπήρξαν και αμφότερες χρησιμοποιούσαν, στα πούλμαν τους, ενδείξεις που περιείχαν ονομασία αντιστοιχούσα στο επώνυμο του αδελφού 2.

22 Το 1995, μετά τον θάνατο του αδελφού 2, η δραστηριότητά του συνεχίσθηκε από τους δύο υιούς του, Y και Z, οι οποίοι συνέστησαν, προς τον σκοπό αυτό, την Classic Coach, επίσης εδρεύουσα στις Κάτω Χώρες. Τα τελευταία χρόνια, τα πούλμαν της Classic Coach φέρουν ένδειξη στο οπίσθιο μέρος τους η οποία περιέχει, μεταξύ άλλων, το επώνυμο του αδελφού 2 και, πιο συγκεκριμένα, το αρχικό του κυρίου ονόματός του ακολουθούμενο από το επώνυμό του.

23 Εξάλλου, η X είναι δικαιούχος ενός λεκτικού σήματος Μπενελούξ, το οποίο καταχωρίσθηκε στις 15 Ιανουαρίου 2008, μεταξύ άλλων, για υπηρεσίες της κλάσεως 39, κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας που αφορά τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχει μια εταιρία πούλμαν. Το σήμα αυτό αντιστοιχεί στο κοινό επώνυμο των αδελφών 1 και 2.

24 Υπό τις συνθήκες αυτές, η X άσκησε αγωγή ενώπιον του rechtbank Den Haag (πρωτοδικείου Χάγης, Κάτω Χώρες), ζητώντας, μεταξύ άλλων, να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι της κύριας δίκης να παύσουν οριστικώς κάθε προσβολή του λεκτικού σήματος Μπενελούξ του οποίου ήταν δικαιούχος και των εμπορικών επωνυμιών της.

25 Η X στήριξε την αγωγή της στο γεγονός ότι οι εναγόμενοι της κύριας δίκης, χρησιμοποιώντας την ένδειξη που αντιστοιχεί στο επώνυμο του αδελφού 2, είχαν προσβάλει τα δικαιώματά της επί του σήματος, κατά την έννοια του άρθρου 2.20, παράγραφος 1, στοιχεία b και d, της Συμβάσεως Μπενελούξ, και τα δικαιώματά της επί της εμπορικής επωνυμίας, κατά την έννοια του άρθρου 5 του Handelsnaamwet (νόμου περί εμπορικής επωνυμίας).

26 Οι εναγόμενοι της κύριας δίκης αντέκρουσαν τον αγωγικό ισχυρισμό περί προσβολής σήματος, επικαλούμενοι, μεταξύ άλλων, το άρθρο 2.23, παράγραφος 2, της Συμβάσεως Μπενελούξ, το οποίο κατ' ουσίαν μεταφέρει στο δίκαιο της Μπενελούξ το άρθρο 6, παράγραφος 2, της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των

νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (ΕΕ 1989, L 40, σ. 1), το οποίο αντιστοιχεί στο άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95. Εξάλλου, προς αντίκρουση του αγωγικού ισχυρισμού περί προσβολής της εμπορικής επωνυμίας, οι εναγόμενοι της κύριας δίκης επικαλέσθηκαν, μεταξύ άλλων, απώλεια του σχετικού δικαιώματος της ενάγουσας.

27 Με απόφαση της 10ης Μαΐου 2017, το rechtbank Den Haag (πρωτοδικείο Χάγης) δέχθηκε την αγωγή της X, αλλά, με απόφαση της 12ης Φεβρουαρίου 2019, το Gerechtshof Den Haag (εφετείο Χάγης, Κάτω Χώρες) εξαφάνισε την απόφαση αυτή και απέρριψε την αγωγή της X.

28 Το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών), ενώπιον του οποίου η X άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως αυτής, εκφράζει αμφιβολίες ως προς το πότε μπορεί να γίνει δεκτή η ύπαρξη «προγενέστερου δικαιώματος», κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95.

29 Συναφώς, θεωρεί ότι είναι πιθανό μεταξύ άλλων η ύπαρξη «προγενεστέρου δικαιώματος» να πρέπει να γίνεται δεκτή μόνον όταν, σύμφωνα με την οικεία εθνική νομοθεσία, η χρήση από τον δικαιούχο του σήματος μπορεί να απαγορευθεί δυνάμει του εν λόγω δικαιώματος. Συγκεκριμένα, από το ιστορικό θεσπίσεως της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι δεν υιοθετήθηκε τελικώς το κείμενο της αρχικής προτάσεως, το οποίο επεξέτεινε το πεδίο εφαρμογής της στα προγενέστερα δικαιώματα τοπικής ισχύος τα οποία δεν μπορούν πλέον να αντιταχθούν στο σήμα που καταχωρίσθηκε μεταγενέστερα.

30 Θεωρεί εξάλλου εξίσου πιθανόν ότι, προκειμένου να γίνει δεκτή η ύπαρξη προγενεστέρου δικαιώματος τρίτου, πρέπει να εξετάζεται εάν ο δικαιούχος του σήματος έχει ένα έτι προγενέστερο δικαίωμα, αναγνωρισμένο από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, επί του σημείου που καταχωρίσθηκε ως σήμα και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, να εξετάζεται εάν, δυνάμει αυτού του έτι προγενέστερου δικαιώματος, μπορεί να απαγορευθεί η χρήση του προβαλλόμενου προγενεστέρου δικαιώματος του εν λόγω τρίτου.

31 Εν προκειμένω, το Gerechtshof Den Haag (εφετείο Χάγης) έκρινε ότι η X, δικαιούχος του σήματος Μπενελούξ, είχε έτι προγενέστερα δικαιώματα επί της εμπορικής επωνυμίας απ' ό,τι οι εναγόμενοι της κύριας δίκης όσον αφορά το σημείο που έχει καταχωρισθεί ως σήμα. Ωστόσο, κατά το δικαστήριο αυτό, η X έχει απολέσει, λόγω ανοχής, το δικαίωμά της να απαγορεύει, επί τη βάσει αυτών των προγενεστέρων δικαιωμάτων επί της εμπορικής επωνυμίας, την εκ μέρους των εναγομένων της κύριας δίκης χρήση της εμπορικής επωνυμίας η οποία αντιστοιχεί στο επώνυμο του αδελφού 2. Ως εκ τούτου η X, λόγω της καταστάσεως στην οποία τελεί, δεν μπορεί να βασιστεί στα έτι προγενέστερα δικαιώματά της επί της εμπορικής επωνυμίας προκειμένου να απαγορεύσει στους εναγομένους της κύριας δίκης να χρησιμοποιούν την επωνυμία αυτή.

32 Η ευδοκίμηση της αιτήσεως αναιρέσεως η οποία βάλλει κατά της ανωτέρω εκτιμήσεως του εν λόγω δικαστηρίου εξαρτάται από το περιεχόμενο της εννοίας του «προγενεστέρου δικαιώματος» κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95. Συναφώς, το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών) διευκρινίζει ότι πρέπει να ληφθεί ως βάση η παραδοχή ότι όλες οι επίμαχες στην κύρια δίκη εμπορικές επωνυμίες αποτελούν δικαιώματα που αναγνωρίζονται στις Κάτω Χώρες, υπό την έννοια του εν λόγω άρθρου 6, παράγραφος 2.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη "προγενεστέρου δικαιώματος" τρίτου κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας [2008/95],
   α) αρκεί ο εν λόγω τρίτος να έχει χρησιμοποιήσει στις συναλλαγές, πριν από την καταχώριση του σήματος, δικαίωμα αναγνωριζόμενο από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους ή
   β) είναι απαραίτητο να μπορεί ο εν λόγω τρίτος, σύμφωνα με την οικεία εθνική νομοθεσία, να απαγορεύσει τη χρήση του σήματος από τον δικαιούχο του σήματος βάσει του ανωτέρω προγενεστέρου δικαιώματος;

2) Έχει επίσης σημασία για την απάντηση στο πρώτο ερώτημα εάν ο δικαιούχος του σήματος έχει ένα έτι προγενέστερο (αναγνωριζόμενο από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους) δικαίωμα επί του σημείου που έχει καταχωρισθεί ως σήμα και, εάν ναι, έχει σημασία στην περίπτωση αυτή εάν ο δικαιούχος του σήματος μπορεί, βάσει αυτού του αναγνωριζόμενου έτι προγενέστερου δικαιώματος, να απαγορεύσει τη χρήση από τον τρίτο του φερόμενου ως "προγενεστέρου δικαιώματος";»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

34 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95 έχει την έννοια ότι, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη «προγενέστερου δικαιώματος» κατά την ως άνω διάταξη, απαιτείται ο δικαιούχος του δικαιώματος αυτού να μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση του μεταγενέστερου σήματος από τον δικαιούχο του εν λόγω σήματος.

35 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η διαφορά της κύριας δίκης αφορά σύγκρουση μεταξύ περισσότερων πανομοιότυπων ή παρόμοιων εμπορικών επωνυμιών, οι οποίες αναγνωρίζονται στο σύνολό τους από την εθνική νομοθεσία, μία εκ των οποίων καταχωρίσθηκε μεταγενέστερα από τον δικαιούχο της ως σήμα. Τούτου δοθέντος, σύμφωνα με τα στοιχεία που περιέχονται στην απόφαση περί παραπομπής, συνεπεία της απωλείας του σχετικού δικαιώματος λόγω ανοχής, ο δικαιούχος του καταχωρισμένου σήματος δεν μπορεί πλέον, δυνάμει του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου, να αντιταχθεί, βάσει της προγενέστερης εμπορικής επωνυμίας που χρησιμοποιεί ο ίδιος, στη χρήση της πανομοιότυπης ή παρόμοιας εμπορικής επωνυμίας που χρησιμοποιεί τρίτος.

36 Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζεται ότι η έννοια του «προγενέστερου δικαιώματος» του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, πρέπει να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα των αντίστοιχων εννοιών που περιέχονται στα κείμενα του διεθνούς δικαίου και κατά τρόπον ώστε να παραμένει συμβατή με αυτά, λαμβανομένου επίσης υπόψη του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται οι έννοιες αυτές και του σκοπού τον οποίο επιδιώκουν οι σχετικές συμβατικές διατάξεις στον τομέα της διανοητικής ιδιοκτησίας (βλ., κατ' αναλογίαν απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, Stim και SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

37 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι η εμπορική επωνυμία αποτελεί δικαίωμα που καλύπτεται από τον όρο «πνευματική ιδιοκτησία» του άρθρου 1, παράγραφος 2, της συμφωνίας TRIPS. Επιπροσθέτως, από το άρθρο 2, παράγραφος 1, της συμφωνίας αυτής προκύπτει ότι η προστασία των εμπορικών επωνυμιών, την οποία ειδικώς επιτάσσει το άρθρο 8 της Συμβάσεως των Παρισίων, περιλαμβάνεται ρητώς στην ως άνω συμφωνία. Επομένως, η προστασία των εμπορικών επωνυμιών αποτελεί υποχρέωση επιβαλλόμενη στα μέλη του ΠΟΕ δυνάμει της συμφωνίας TRIPS (απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2004, Anheuser-Busch, C-245/02, EU:C:2004:717, σκέψη 91).

38 Επιπλέον, κατά το άρθρο 16, παράγραφος 1, τελευταία περίοδος, της συμφωνίας TRIPS, πρέπει να πρόκειται για προϋφιστάμενο δικαίωμα, ο δε όρος «προϋφιστάμενο» σημαίνει ότι το οικείο δικαίωμα πρέπει να εμπίπτει στο χρονικό πεδίο εφαρμογής της συμφωνίας TRIPS και να εξακολουθεί να προστατεύεται κατά τον χρόνο που ο δικαιούχος του δικαιώματος αυτού το επικαλείται προκειμένου να αντιταχθεί στις αξιώσεις του δικαιούχου του σήματος με το οποίο, όπως υποστηρίζεται, έρχεται σε σύγκρουση (πρβλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2004, Anheuser-Busch, C-245/02, EU:C:2004:717, σκέψη 94).

39 Επιπλέον, έστω και αν, κατά το άρθρο 8 της Συμβάσεως των Παρισίων, η προστασία της εμπορικής επωνυμίας πρέπει να διασφαλίζεται χωρίς να εξαρτάται από οποιαδήποτε προϋπόθεση καταχωρίσεως, ούτε το άρθρο 16, παράγραφος 1, της συμφωνίας TRIPS ούτε το άρθρο 8 της Συμβάσεως των Παρισίων εμποδίζουν, κατ' αρχήν, να εξαρτάται η ύπαρξη της εμπορικής επωνυμίας, δυνάμει του εθνικού δικαίου, από τις προϋποθέσεις σχετικά με την ελάχιστη χρήση ή την ελάχιστη γνώση αυτής (πρβλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2004, Anheuser-Busch, C-245/02, EU:C:2004:717, σκέψεις 96 και 97).

40 Όσον αφορά την έννοια της χρονικής προτεραιότητας, αυτή σημαίνει ότι το θεμέλιο του οικείου δικαιώματος πρέπει να προηγείται χρονικώς της κτήσεως του σήματος με το οποίο, όπως υποστηρίζεται, έρχεται σε σύγκρουση. Πράγματι, πρόκειται για την έκφραση της αρχής της υπεροχής του προγενέστερου τίτλου αποκλειστικότητας, που αποτελεί ένα από τα θεμέλια του δικαίου των σημάτων και, γενικότερα, όλου του δικαίου της βιομηχανικής ιδιοκτησίας (πρβλ. απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2004, Anheuser-Busch, C-245/02, EU:C:2004:717, σκέψη 98).

41 Εξάλλου, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχείο γ', της οδηγίας 2008/95, ως «προγενέστερο δικαίωμα» νοείται, μεταξύ άλλων, δικαίωμα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, δεδομένου ότι η βιομηχανική ιδιοκτησία αποτελεί απλώς ένα είδος διανοητικής ιδιοκτησίας. Από δε το άρθρο 1, παράγραφος 2, της Συμβάσεως των Παρισίων προκύπτει ότι η εμπορική επωνυμία συνιστά δικαίωμα βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

42 Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι το άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχείο γ', της οδηγίας 2008/95 εξυπηρετεί κυρίως σκοπούς διαφορετικούς από τους προβλεπόμενους στο άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, ήτοι να παράσχει στον δικαιούχο προγενέστερου δικαιώματος τη δυνατότητα να αντιταχθεί στην καταχώριση σήματος ή να ζητήσει την κήρυξη της ακυρότητας καταχωρισμένου σήματος, εντούτοις η έννοια του «προγενέστερου δικαιώματος» που χρησιμοποιείται στις δύο αυτές διατάξεις πρέπει να έχει την ίδια σημασία, στο μέτρο που, εν προκειμένω, ο νομοθέτης της Ένωσης δεν εξέφρασε διαφορετική βούληση (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2011, Football Association Premier League κ.λπ., C-403/08 και C-429/08, EU:C:2011:631, σκέψη 188).

43 Κατά συνέπεια, μια εμπορική επωνυμία μπορεί να αποτελεί προγενέστερο δικαίωμα για την εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95.

44 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, υπενθυμίζεται, κατ' αρχάς, ότι το γράμμα διατάξεως του δικαίου της Ένωσης που δεν περιέχει ρητή παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό της εννοίας και του περιεχομένου της πρέπει κανονικά να ερμηνεύεται σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο, ανεξαρτήτως των χαρακτηρισμών που χρησιμοποιούνται εντός των κρατών μελών, με βάση όχι μόνον το γράμμα της επίμαχης διατάξεως, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται και τους σκοπούς που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (πρβλ. απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2021, LR Ģenerālprokuratūra, C-3/20, EU:C:2021:969, σκέψη 79 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

45 Συναφώς, όσον αφορά το γράμμα του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, πρέπει να επισημανθεί ότι, πέραν των προϋποθέσεων που αφορούν, πρώτον, την άσκηση του δικαιώματος αυτού στις συναλλαγές, δεύτερον, την προτεραιότητα του δικαιώματος αυτού, τρίτον, την τοπική ισχύ του και, τέταρτον, την αναγνώριση του εν λόγω δικαιώματος από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, η διάταξη αυτή ουδόλως προβλέπει ότι, προκειμένου να μπορεί ο τρίτος να αντιτάξει το ίδιο δικαίωμα στον δικαιούχο μεταγενέστερου σήματος, πρέπει να μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση του.

46 Η ανωτέρω ερμηνεία επιρρωννύεται τόσο από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η συγκεκριμένη διάταξη όσο και από την όλη οικονομία της οδηγίας 2008/95. Συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας αυτής, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι ένα σήμα δεν γίνεται δεκτό προς καταχώριση ή, αν έχει καταχωρισθεί, είναι δυνατόν να κηρυχθεί άκυρο, μεταξύ άλλων, αφενός, όταν και στον βαθμό που τα δικαιώματα επί σημείου το οποίο χρησιμοποιείται στις συναλλαγές έχουν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία καταθέσεως της αιτήσεως καταχωρίσεως του μεταγενέστερου σήματος ή, ενδεχομένως, πριν από την ημερομηνία προτεραιότητας που προβάλλεται προς στήριξη της αιτήσεως καταχωρίσεως του μεταγενέστερου σήματος, και ότι το σημείο αυτό παρέχει στον δικαιούχο του το δικαίωμα να απαγορεύσει τη χρήση μεταγενέστερου σήματος, καθώς και, αφετέρου, όταν και στον βαθμό που η χρήση του σήματος μπορεί να απαγορευθεί δυνάμει προγενέστερου δικαιώματος, όπως ενός δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

47 Εν αντιθέσει όμως προς τους λόγους απαραδέκτου ή ακυρότητας που αφορούν συγκρούσεις με προγενέστερα δικαιώματα, οι οποίοι προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας 2008/95, με σκοπό είτε την παρεμπόδιση της καταχωρίσεως σήματος είτε την ακύρωσή του, το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας προβλέπει μόνον τον περιορισμό των δικαιωμάτων που παρέχει το καταχωρισμένο σήμα, όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας.

48 Επιπλέον, τα «προγενέστερα δικαιώματα», κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, πρέπει να έχουν μόνον τοπική ισχύ, όπερ σημαίνει ότι, από γεωγραφικής απόψεως, δεν μπορούν να αφορούν εδαφική περιοχή τόσο εκτεταμένη όσο αυτή την οποία αφορά το καταχωρισμένο σήμα, καθώς αυτό αφορά, συνήθως, το σύνολο της εδαφικής περιοχής για την οποία έχει καταχωρισθεί.

49 Μια τέτοια προσέγγιση, κατά την οποία ο περιορισμός των δικαιωμάτων που παρέχει ένα καταχωρισμένο σήμα υπόκειται σε πιο ελαστικές προϋποθέσεις από εκείνες που απαιτούνται για την παρεμπόδιση της καταχωρίσεως σήματος ή την κήρυξη της ακυρότητάς του συνάδει επίσης προς τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 2008/95, η οποία αποβλέπει, γενικώς, στη στάθμιση μεταξύ, αφενός, του συμφέροντος του δικαιούχου σήματος να διασφαλίσει την ουσιώδη λειτουργία του σήματος και, αφετέρου, του συμφέροντος άλλων επιχειρηματιών να διαθέτουν

σημεία ικανά να διακρίνουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους (πρβλ. απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Budějovický Budvar, C-482/09, EU:C:2011:605, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

50 Η εν λόγω ερμηνεία δεν μπορεί να τεθεί εν αμφιβόλω από το ιστορικό της θεσπίσεως της εν λόγω διατάξεως, έστω και εάν το ιστορικό της θεσπίσεως μιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης μπορεί επίσης να προσφέρει στοιχεία χρήσιμα για την ερμηνεία της (πρβλ. απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2022, Γερμανία κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-177/19 P έως C-179/19 P, EU:C:2022:10, σκέψη 82). Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι, κατά την έκδοση της οδηγίας 89/104, η οποία εν συνεχεία κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2008/95, το κείμενο του νυν άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, όπως είχε προταθεί από την ιταλική αντιπροσωπεία στο Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν έγινε καθ' ολοκληρίαν δεκτό. Σύμφωνα με την πρόταση της αντιπροσωπείας αυτής, ο περιορισμός των αποτελεσμάτων του σήματος εφαρμόζεται «ακόμη και αν αυτό το [προγενέστερο] δικαίωμα δεν μπορεί πλέον να προβληθεί κατά του σήματος που καταχωρίσθηκε μεταγενεστέρως».

51 Εντούτοις, εξ αυτού δεν μπορεί να συναχθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95 μόνον στα προγενέστερα δικαιώματα που παρέχουν στον δικαιούχο τους τη δυνατότητα να απαγορεύσει τη χρήση του μεταγενέστερου σήματος. Πράγματι, μια τέτοια προϋπόθεση θα στερούσε από τη διάταξη αυτή κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα, στο μέτρο που θα εξομοίωνε τις προϋποθέσεις εφαρμογής της εν λόγω διατάξεως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής των πρόσθετων λόγων απαραδέκτου ή ακυρότητας που προβλέπονται στο άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχεία β' και γ', της οδηγίας αυτής.

52 Κατά συνέπεια, κατά το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, για να μπορεί το προγενέστερο δικαίωμα τοπικής ισχύος, όπως είναι μια εμπορική επωνυμία, να αντιταχθεί στον δικαιούχο μεταγενέστερου σήματος, αρκεί, κατ' αρχήν, να είναι αναγνωρισμένο από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους και να χρησιμοποιείται στις συναλλαγές.

53 Εθνική νομοθεσία δυνάμει της οποίας απαιτείται το προγενέστερο δικαίωμα να παρέχει στον δικαιούχο του το δικαίωμα να απαγορεύει την τοπική χρήση σήματος καταχωρισμένου μεταγενεστέρως θα έβαινε πέραν των απαιτήσεων του άρθρου 6 της οδηγίας 2008/95, εξυπακουομένου ότι η διάταξη αυτή, σε συνδυασμό με τα άρθρα 5 και 7 της οδηγίας, προβαίνουν σε πλήρη εναρμόνιση των κανόνων σχετικά με τα δικαιώματα που παρέχει το σήμα και καθορίζουν με τον τρόπο αυτό τα δικαιώματα των οποίων απολαύουν οι δικαιούχοι σημάτων εντός της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Budějovický Budvar, C-482/09, EU:C:2011:605, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

54 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι η επί μακρόν καλόπιστη ταυτόχρονη χρήση δύο πανομοιότυπων σημείων που προσδιορίζουν πανομοιότυπα προϊόντα δεν θίγει ή δεν μπορεί να θίξει τη βασική λειτουργία του σήματος η οποία συνίσταται στο να εγγυάται στους καταναλωτές την προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Εντούτοις, σε περίπτωση οποιασδήποτε μελλοντικής κακόπιστης πρακτικής κατά τη χρήση των σημείων αυτών, τέτοιου είδους κατάσταση θα μπορούσε, ενδεχομένως, να εξετασθεί υπό το πρίσμα των κανόνων περί αθέμιτου ανταγωνισμού (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2011, Budějovický Budvar, C-482/09, EU:C:2011:605, σκέψεις 82 και 83).

55 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95 έχει την έννοια ότι προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη «προγενέστερου δικαιώματος» κατά την ως άνω διάταξη, δεν απαιτείται ο δικαιούχος του δικαιώματος αυτού να μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση του μεταγενέστερου σήματος από τον δικαιούχο του εν λόγω σήματος.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

56 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95 έχει την έννοια ότι «προγενέστερο δικαίωμα» κατά τη διάταξη αυτή μπορεί να αναγνωρισθεί σε τρίτον, σε περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος του μεταγενέστερου σήματος έχει ένα έτι προγενέστερο δικαίωμα, αναγνωριζόμενο από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, επί του σημείου που έχει καταχωρισθεί ως σήμα και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αν το γεγονός ότι, βάσει της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους, ο δικαιούχος του σήματος και κάτοχος του έτι προγενέστερου δικαιώματος δεν μπορεί πλέον, επί τη βάσει του τελευταίου αυτού δικαιώματος, να απαγορεύσει τη χρήση από τον τρίτον του πιο πρόσφατου δικαιώματός του ασκεί επιρροή επί της υπάρξεως «προγενέστερου δικαιώματος», κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως.

57 Επισημαίνεται, εκ προοιμίου, ότι η οδηγία 2008/95 δεν διέπει, κατ' αρχήν, τις σχέσεις μεταξύ των διαφόρων δικαιωμάτων που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «προγενέστερα δικαιώματα», κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, αλλά τις σχέσεις τους με τα σήματα που αποκτώνται με καταχώριση.

58 Συγκεκριμένα, αφενός, σύμφωνα με το άρθρο 1, η οδηγία 2008/95 εφαρμόζεται, κατ' ουσίαν, στα σήματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο καταχωρίσεως ή αιτήσεως καταχωρίσεως.

59 Αφετέρου, το άρθρο 4, παράγραφος 4, στοιχεία β' και γ', και το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής διέπουν τις συγκρούσεις καταχωρισμένων σημάτων ή αιτήσεων καταχωρίσεως σήματος με προγενέστερα δικαιώματα.

60 Η διαπίστωση αυτή ενισχύεται τόσο από το γράμμα της αιτιολογικής σκέψεως 5 της οδηγίας 2008/95, που αφορά τις σχέσεις των σημάτων που έχουν αποκτηθεί λόγω χρήσεως με τα σήματα που έχουν αποκτηθεί με καταχώριση, όσο και από το άρθρο 9, παράγραφος 3, της οδηγίας, από το οποίο προκύπτει ότι, όσον αφορά την απώλεια δικαιώματος λόγω ανοχής, το άρθρο αυτό διέπει μόνον τις σχέσεις των προγενεστέρων δικαιωμάτων με τα μεταγενέστερα καταχωρισμένα σήματα.

61 Κατά συνέπεια, οι σχέσεις μεταξύ των διαφόρων δικαιωμάτων τα οποία μπορούν να χαρακτηρισθούν ως «προγενέστερα δικαιώματα», κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95, διέπονται κυρίως από το εσωτερικό δίκαιο του οικείου κράτους μέλους.

62 Επομένως, αυτό που έχει σημασία, για την εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας, είναι να αναγνωρίζεται από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους το δικαίωμα που επικαλείται ο τρίτος και να εξακολουθεί να προστατεύεται το δικαίωμα αυτό κατά τον χρόνο κατά τον οποίον το επικαλείται ο δικαιούχος του, προκειμένου να αντιταχθεί στις αξιώσεις του δικαιούχου του σήματος με το οποίο, όπως προβάλλεται, έρχεται σε σύγκρουση, όπως προκύπτει από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 38 της παρούσας αποφάσεως.

63 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι ο δικαιούχος του μεταγενέστερου σήματος έχει έτι προγενέστερο δικαίωμα, αναγνωριζόμενο από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, επί του σημείου που έχει καταχωρισθεί ως σήμα, μπορεί να ασκήσει επιρροή επί της υπάρξεως «προγενέστερου δικαιώματος», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, υπό την προϋπόθεση ότι ο δικαιούχος του σήματος, στηριζόμενος στο έτι προγενέστερο αυτό δικαίωμα, μπορεί πράγματι να αντιταχθεί στη διεκδίκηση προγενέστερου δικαιώματος ή να την περιορίσει, όπερ εναπόκειται, εν προκειμένω, στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό του δίκαιο.

64 Πράγματι, σε περίπτωση κατά την οποία το δικαίωμα που επικαλείται τρίτος δεν προστατεύεται πλέον από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το δικαίωμα αυτό συνιστά «προγενέστερο δικαίωμα» το οποίο αναγνωρίζεται από την εν λόγω νομοθεσία, κατά την έννοια του άρθρου 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95.

65 Υπό τις συνθήκες αυτές, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95 έχει την έννοια ότι «προγενέστερο δικαίωμα» κατά τη διάταξη αυτή μπορεί να αναγνωρισθεί σε τρίτον σε περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος του μεταγενέστερου σήματος έχει ένα έτι προγενέστερο δικαίωμα, αναγνωριζόμενο από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, επί του σημείου που έχει καταχωρισθεί ως σήμα, εφόσον, δυνάμει της νομοθεσίας αυτής, ο δικαιούχος του σήματος και κάτοχος του έτι προγενέστερου δικαιώματος δεν μπορεί πλέον, επί τη βάσει του έτι προγενέστερου δικαιώματός του, να απαγορεύσει τη χρήση από τον τρίτον του πιο πρόσφατου δικαιώματός του.

Επί των δικαστικών εξόδων

66 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δέκατο τμήμα) αποφαίνεται:

1) **Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, έχει την έννοια ότι προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη «προγενέστερου δικαιώματος» κατά την ως άνω διάταξη, δεν απαιτείται ο δικαιούχος του δικαιώματος αυτού να μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση του μεταγενέστερου σήματος από τον δικαιούχο του εν λόγω σήματος.**

2) **Το άρθρο 6, παράγραφος 2, της οδηγίας 2008/95 έχει την έννοια ότι «προγενέστερο δικαίωμα» κατά τη διάταξη αυτή μπορεί να αναγνωρισθεί σε τρίτον σε περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος του μεταγενέστερου σήματος έχει ένα έτι προγενέστερο δικαίωμα, αναγνωριζόμενο από τη νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους, επί του σημείου που έχει καταχωρισθεί ως σήμα, εφόσον, δυνάμει της νομοθεσίας αυτής, ο δικαιούχος του σήματος και κάτοχος του έτι προγενέστερου δικαιώματος δεν μπορεί πλέον, επί τη βάσει του έτι προγενέστερου δικαιώματός του, να απαγορεύσει τη χρήση από τον τρίτον του πιο πρόσφατου δικαιώματός του.**

(υπογραφές)